

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gl. — kr.

„ pol leta 1 „ 60 „

„ četrt leta — „ 30 „

Naročnina se pošilja
opravištvu v škofjsk.
poslopju (Bischofshof)

Deložniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Zopet večji deželni stroški in večji davki.

Mnogo davkeplačiteljem neljubega je vedel „Slov. Gospodar“ poročati o silnih državnih stroških, o vedno rastočih dačah in novih dolgovih s papirnimi, srebrnimi in zlatimi obrestmi. Več kakor 400 milijonov goldinarjev se nam bo letos potrošilo, pomanklej ali deficit se različno nastavlja od 30 do 120 milijonov, vrh tega se bo naložil dolg 48 milijonov, čegar 4% obresti bodemo v zlatu plačevali; tako so nam zgospodarili na Dunaju v državnem zboru nemški liberalni ustavoverci.

Sedaj zboruje v Gradcu naš štajerski deželni zbor. Tudi v njem gospodari nemško-liberalna ustavoverna stranka že celih 15 let in je Štajercem naložila toliko deželnih stroškov in davkov, da se jenim pristašem samim že koža drhti in lasi ježijo. Deželni glavar, Slovincem že znani Moric žl. Kaiserfeld-Blagotinšek je 7. marca t. l. pred zbranimi poslanci začel tožiti: „stvari stojé za nas žalostno, gospodarstvo leze rakovo pot, znamenj pa, da bo boljše, ni videti nikjer; ljudstvo pričakuje, da musilna bremena zljajšamo, a mi tega storiti ne moremo, marveč prisiljeni smo, da mu naložimo novih in večjih žrtvij, katere zahteva ustava, nove postave in nove naprave.“

Žalostno resnico teh besed starega liberalca in ustavoverca Kaiserfelda potrjujejo neusmiljene številke v tiskanem proračunu za l. 1877. Letos imamo deželnih stroškov za 2.845.276 fl., katere bodemo morali poplačati s 38% naklade na vse neposredne ali direktne dače. Drugo leto pa bodo stroškov 3.006.542 fl. in bo pomanklej ali deficit za kakih 800.000 fl. Treba bo tedaj deželno naklado vzišati t. j. dače pomnožiti.

Tolike žrtve zahtevajo tedaj od štajerskih davkeplačiteljev: „ustava ali „verfassung“, nove postave in naprave! Ali tudi drugod liberalni ustavoverci ne gospodarijo boljše. Korošci dobijo 33% deželne naklade in na Českem znaša pomanklej ali deficit — 5 milijonov.

Naš štajerski proračun kaže sledeče deželne

stroške: I. deželni zbor stane 12.400 fl., II. deželna uprava (deželni odbor itd.) 180.673 fl., III. policija (šub, žandarji, ječe itd.) 107.321 fl., IV. stroški za steze, ravnanje rek potokov itd. 261.737 fl., V. izobraževalni nameni (štipendije, šole, teater itd.) 905.569 fl., VI. stroški za dobrodelne naprave (najdenišnica, norišnica, bolenišnice itd.) 649.803 fl., VII. priprež ali „voršpan“ 8500 fl., VIII. obresti za stare deželne dolgove 128.464 fl., IX. stroški pri deželnih posestvih (Slatina, Dobrna itd.) 104.250 fl., X. penziji 11.550 fl.; sploh vse skupaj 3.006.542 fl., t. j. blizo trikrat več, kakor pred 15 leti ob začetku predrage nam nemško-liberalne ustavoverne „ere“ ali dobe, in jenega čudovito velikanskega „napredka“ v omiki, svobodi, delanju novih dolgov in nalaaganju večjih dač.

Cerkvene zadeve.

Nadškof saleburški, ki ima tudi pravico lavantinske skofe postavljati in blagoslovljati, prevzišeni kardinal žl. Tarnoczy je tako ves oslabil, da nikogar več ne pozna — vsak trenutek pričakujejo — smrt!

J. K. Pri sv. Jurju na Šavnici so za tamošnjo cerkvo omislili fantje lepo podobo sv. Alojzija, dekleta pa prekrasno podobo Device Marije, ki je stala 194 fl. Podobi je mojstersko izdelal gospod Gschiel v Gradcu in ste kinč cerkvi in veselje vrli mladini.

B. Sv. Ciril in Metodova svečanost pri sv. Jožefu v Celju. Kar je l. 1861 po rajnem knezoškofu A. M. Slomšek-u bila za sedanje razmere med Slavjani silno potrebna in lepa bratovščina sv. Cirila in Metoda s tem namenom ustanovljena, da bi vsi udje te bratne versko zedinjenje vseh razkolniških ali krivoverskih Slavjanov molili in se je kot materna cerkev ali sredotočje te bratovščine cerkev oo. lazaristov pri sv. Jožefu nad Celjem odločila, se god tih dveh slovanskih apostolov 9. sušca tamkaj vsako leto obhaja, in se je to tudi letos zgodilo z dvojno božjo službo, pri katerih vsaki je bila polna cerkev pobožnih.

Na Slovenskem in po drugih deželah so se naši bratje te lepe in za nas silno potrebne bratovščine kar v začetku z veseljem poprijeli, a zadnji čas je gorečnost prvih na domačih tleh precej ponehala, kajti v matičnih knjigah, ki so v Mariboru shranjene, je vpisanih udov 152.753, v onih pri sv. Jožefu pa 20.315. Največ izmed teh v onih Mariboru vpisanih se jih je naznanilo iz Moravskega, iz domačih slovenskih krajev pa bi se udje imeli po č. duhovščini k sv. Jožefu naznanjati in z žalostjo se naznanja, da od 1. julija 1875 se je samo 70 novih udov oglasilo; videti je, kakor da bi druge bratne to posebno katoliško-slovansko hotele zadušiti. Bratje, ne opešajmo, tudi v tej lepi reči ne, da bodo naše molitve po priprošnji sv. Cirila in Metoda preganjanim katoliškim Slovanom še v prihodnosti sprostile stanovitosti, krivovercem in razkoloikom pa spoznanja, da je le ena prava katoliška Cerkev.

Koroški duhovniki so gosposkeje zbornici na Dunaju odposlali pismeno prošnjo za izboljšanje duhovniške plače. Iz nje povzememo imenitnejše točke. Prošniki povdarjajo, da je edino pri duhovnikih plača ostala, kakor je bila l. 1780, čeravno se je v teh skoro 100 letih mnogo spremenilo, zlasti, pri plači uradnikov in učiteljev itd. Kakor nekdanj, tako je še sedaj za župnika 315 fl., za kaplana pa 210 fl. nastavljenih. To je očividno premalo. Znanprej bi naj dobivali 1) kaplan na deželi 500 fl. 2) kaplan v manjših mestih, trgih in zdraviliščih 550 fl. 3) kaplan v Celovcu in v Belaku 600 fl. 4) expositus 600 fl. 5) kurat-beneficijar 600 fl. 6) provizor 600 fl. 7) župnik na deželi (kurat in lokalni kaplani bi se naj odpravili) 800 fl. 8) župniki v občinah, kder so fabrike, fužine ali več, kakor 2000 prebivalcev, 900 fl. župnik v Celovcu in Belaku 1000 fl. 9) prošt, če že kot kanonik nima svoje plače, potem kapiteljski dekan, ki opravlja vsled posebnih pravil dolžnosti prednika 1200 fl. kanoniki pri kolegijatih kapiteljih 800 fl. Razun tega bi naj vsak duhoven, 10 let po ordinaciji počenši, dobival kvin-kvenalne doklade po 50 fl. — 12) Dekanom in dekanijemskim administratorjem se naj prizna uradna doklada 200 fl., ki se pa pri odmerjenju pokojnine ne jemlje v poštev. 13) kaplanom in provizorjem bi se naj selitvinski stroški povračevali, če selitve niso sami zakrivali. 14) za preskrbljenje kaplana se naj župnikom prve vrste 300, druge 350 in tretje 400 fl. v račun jemlje.

Penzija se naj vsakemu duhovniku, ki brez lastne krivde v pokoj stopi, nastavi na 400 fl. ne gledé na to, kako dolgo je že služil. Vsakemu, ki je djanski pastiroval 40 let, se naj kot penzija pusti popolna poslednja jegova plača s kvin-kvenalnimi dokladami vred. Pri drugih pa se naj službinski čas v račun jemlje po osminkih tako, da 10—15 let službinskega časa daja pravico do $\frac{3}{8}$, 15—20 let do $\frac{3}{8}$, 20—25 let do $\frac{4}{8}$, 25—30 let do $\frac{5}{8}$, 30—35 do $\frac{6}{8}$, 35—40 do $\frac{7}{8}$ poslednje

plače in kvin-kvenalnih doklad. Z duhovniki, kateri stopijo v začasni pokoj se naj ravna, kakor z penzionisti! (Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

Z semenom pri turšici menjati je dobro.

M. Turšica, katero navadno po naših krajih sadé, ne povračuje delo in trud ž njo v taki meri, v kakoršni bi bilo to želeti. Ona raste na visoko in široko, zavzema toraj veliko prostora, nareja sicer precej dolge stroke ima pa mnogo stebel brez vsega stroka. Navadno nima nobeno steblo več, kakor jeden strok, in na njih več kakor 8 dolgih rajd zrnja, to je prava bela vrana. Barva zrnja je blede žolta, navadno pozno zori, tako, da se dostikrat primeri, da se mora pridelek vkljub našemu južnemu položaju na pol zrel pospraviti in da se potem pokvari. Za porabo je zrnje pred decembrom le, ako se prej v peči ali na peči posuši. Na hektaru 20 hektolitrov, to je že dober pridelek.

Te slabe strani naše navadne turšice so misleče kmetovavce priganjale, da so začeli premišljovati, kako bi bilo mogoče, tem neprimlikam izogniti se. Začeli so toraj segati po drugem semenu, posebno po laškem. Dosegli so res tudi prav dobre vspehe ali se tudi v kratkem prepričali, da ni kmalu zrnja, katero bi se tako lahko popačilo in izrodilo, kakor ravno turšica. To se godi zaradi preobilnega cvetnega praha in pa ker naša polja navadno niso dosti omejena. Potrebno je toraj leto na leto novega semena si omisliti, kar sicer nima dosti na sebi, ker je ravno za posejatev turšice primeroma le malo semena potrebno in toraj stroški za nakup ne ravno veliki. Ali težavno je bilo dosedaj zanesljivega semena dobiti. Marsikdo se je že opekel z naročenim semenom in je potem zopet po starem domačem segel. Gorko se je priporočala Wokanovna turšica polutanska (Bastardmais)*. Ta ima je, tako povednje nek izkušen kmetovavec, naklonilo k novim poskušnjam na debelo. Preteklo leto sem delal skušnje s turšico polutanko, z činkvantinom, katerega sem si pa od dveh različnih krajev naročil in pa z pignoletom. Pa škode po plohad napravljene in neznosljiva vročina ni pripustila natančnega menjenja. Kar pa se je izvedeti dalo, je pa tole: Turšica polutanka (semena sem si naročil v grof Atemsovi semenski prirejalnici v Št. Petru blizu Gradca) se je kot najrodovitnejša sorta skazala. Zaradi bobotne rasti potrebuje sicer nekoliko več prostora, kakor druge imenovane sorte, tudi nekoliko kasneje zori in zrno nima tako lepe barve. Činkvantin (seme ravno tam kupljeno, kjer prejšno) je gledé pridelka daleč za polutanko

*) To je turšica, ki se izredi, če se jedna sorta z cvetnim prahom druge sorte oplodi, kar se lahko zgodi, če jedna sorta poleg druge raste. Pis.